

Hitelszövetkezet erdőgazdálkodóknak

„Tegye csak mindegyik maga kötelességét s ne valamit egyebet; hanem azt ugyan emberül.”
(Széchenyi István: Hitel)

Schumacher angol közgazdász olyan ökonómiai körvonalazásra tett kísérletet, amely az embereket szolgálja. Alapgondolata az emberléptűség. S mivel az ember kis léptékű lény, azért mondja azt, hogy kicsi-szép.

Világielenség volt a régi időkben, hogy a kisteleplülések, a falvak, egyes csoportok pénzügyi szolgáltatói a tagi érdektől vezérelt, a tagot szolgáló szövetkezeti hitelintézetek legyenek, mert a haszonelven működő részvénytársasági bankok nem találták meg ezekben a régiókban, ezekben a szervezetekben a számításukat.

Ezen hitelintézetek célja az volt, hogy tagjaiknak megfelelő hitelt szerezzenek, mégpedig részben a tagok üzletrészeiből, befektetéseiből, részben idegen tőkéből. Ezek voltak azok a csatornák, amelyekben át a nagybankoktól a pénz a kisiparosok műhelyébe és a kisgazdák gazdaságába eljutott.

A szövetkezetek sajátosságai röviden a következők:

- autonómia,
- önszerveződés,
- gazdasági demokrácia,
- önkéntesség és kölcsönösség,
- szociális felelősségvállalás,
- szövetségi, ill. szövetkezeti gondolkodásmód,
- egymással szembeni etikus viselkedés.

Ezen utóbbi gondolat nagyon lényeges, mert erre nagyon szükség van egy megfelelően működő gazdaságban.

Zsolnai László közgazdász a következőképpen ír erről: a gazdasági önérték és az etika nem mindig jár kéz a kézben. Az etika bizonyos esetekben és bizonyos mértékig mégis szolgálhatja a profitérdeket. Egy vállalkozás nem egyoldalú pénzteremtő gépezet, hanem társadalmi képződmény is. Ezek alapján lehet azt mondani, hogy bizonyos dolgok nem azért születnek meg, mert azok hasznosak, hanem azért, mert azok helyesek és jók.

A nagy világvallások példát mutathatnak, amelyek a világ- és létmegőrzést szolgálják, biztosítják a természeti rendszerek megőrzését és az emberi közösségek megélhetését:

– A keresztény gazdasági rend az emberi személy méltóságát hivatott

szolgálni. Ennek a célnak rendelődik alá az egyén, a vállalkozás és az állam.

– A judaizmusban kettős morális kötelezettséggel bír a vállalkozó, egyrészt a profitszerzésben csak addig mehet el, amíg azzal kárt nem okoz másoknak vagy a természeti környezetnek, másrészt nyeresége egy részét karitatív célokra kell adományozni.

– A taoista gazdaság az egyén belső egyensúlyára és a társadalmi harmóniára épít, kihasználva a yin és yang erők egymásra hatását, összjátékát.

– A buddhista gazdálkodás egyfajta középutat testesít meg a modern gazdálkodás és a tradicionális gazdálkodás között. Sem a fékevesztett gazdasági növekedést, sem pedig az évszázados stagnálást nem akarja. A helyes megélhetés módját és az erőszakmentes megoldásokat keresi.

Őszentsége a XIV. Dalai Láma a következőket mondta:

„Ha meg akarod változtatni a világot, először próbálj valamit jobbra tenni, megváltoztatni magadon. Ez segít megváltoztatni a családot, a barátait, aztán így kell folytatni egyre nagyobb és nagyobb körben. Minden, amit teszünk, hatással lesz valamire és valakire”.

Magyarország erdeinek jelenlegi területe, állapota több évszázados emberi tevékenység során alakult ki. Az utóbbi mintegy 80 évben fokozatosan emelkedő ütemben gyarapodott, ami a nagyarányú erdőtelepítéseknek és fásításoknak köszönhető. Az eltelt évek során változott a gazdálkodás, változott az erdők tulajdonosainak összetétele és változott az ökonómiai feltételrendszer.

Az erdőfenntartási járulék 2008. január 01-től megszűnt, helyette **új biztosítéki rendszer felállítása kívánatos**, amelyet az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló hatályos 2009. évi XXXVII törvény is meghatároz bizonyos esetekben. Szükséges a biztosítéki rendszer bevezetése a szakhatósági és a tulajdonosi oldalról, hiszen ha az erdőgazdálkodó nem azonos a tulajdonossal, akkor ez mindenképpen hasznos, az erdőszítés biztonságosabb. A biztosíték tulajdonképpen egy államilag rendszersített mellékkötelem, amely garantálja, abban az esetben, ha az erdőgazdálkodó nem áll helyt az erdőfelújításért, azt nem a tulajdonosok költségére, hanem a biztosíték terhére lehetne elvégezni.

Az erdőgazdálkodás rendszerében az erdei haszonvételekből befolyó jövedelmek és költségek időben és nagyság-

rendben is változóak. A „fapiacón” különböző „erősségűek” a megjelenő résztvevők. Ha egy közös akarat mentén, piaci elvek szerint, összefogás jön létre az erdőgazdálkodás különböző szereplői között, akkor **ezen egységek kiegészítik egymást, közösen létre tudnak hozni egy, az önkéntesség és a kölcsönösség elvén működő pénzügyi rendszert**, ami lehet egy már működő vállalkozásra épülő, hálózatának bővítésével létrejövő, vagy újonnan felállítandó szervezet – az előbbi olcsóbb, költségkímélőbb és gyorsabban megtszervezendő, míg az utóbbi egy speciális, szakágazatra létrehozandó közösség.

Ha hitelintézeti szervezetben gondolkodunk, akkor a hatályos törvények szerint a **hitelszövetkezeti forma a legmegfelelőbb** – példa erre az országban jelenleg működő 5 hitelszövetkezet, amelyek többsége az agrárszférához kötődik, de van egy közöttük amelyet, speciálisan a közlekedési szakágazat részére hoztak létre hajdanában –, **mert ez egy olyan speciális pénzügyi intézmény, amely csak a tagjai számára nyújt pénzügyi szolgáltatásokat, betartva és érvényesítve egyfelől a pénzügyi normákat, másfelől a szövetkezeti alapelveket. Ez azt jelenti, hogy miközben a gazdaságos működést tartja szem előtt, a tagsági érdek is vezérlő.** Érvényesül Széchenyi István Hitel című könyvében leírt gondolat „A hitel tágabb értelemben azt jelenti: hinni s hihetni egymásnak.”

A leendő erdőgazdálkodási szakágazatra létrejövő szervezet tagjai az erdőtulajdonosok, az erdőgazdálkodók, az erdőszítési szakszemélyzet és faipari vállalkozások lehetnének.

A fentiek alapján így létre tud jönni egy olyan szövetkezeti közösség, **amely maga kívánja megoldani saját gondját; a magánszemélyek, valamint az egyéni és társas vállalkozások finanszírozási problémáin tud segíteni; a megtakarításait pedig biztonságosan, átláthatóan tudja kezelni.**

A rendszer másik pozitívuma lesz **az erdőtulajdon – amely egy korlátozott jogokkal rendelkező jószág – valós piaci értékének kialakítása**, ami megfelelővé teszi például, hogy hitellezés fedezeteként teljes mértékben elfogadhatóvá váljon. A kiépülő rendszeren belül biztonságosan ki lehet alakítani ennek a feltételrendszerét.

A Tiszántúli Első Hitelszövetkezet

Tizenöt évvel ezelőtt, 1994-ben a Hajdú-Bihar megyében lévő mezőgazdasági szövetkezetek és jogutódjaik, valamint magánszemélyek úgy döntöttek, hogy a pénzügyi szolgáltatások területén is ki kívánják használni a szövetkezésben rejlő előnyöket, mert úgy gondolták, hogy az összefogás, a szövetkezés csak hasznos lehet, hiszen az alulról jövő kezdeményezéssel létrejövő, demokratikus elveken alapuló szövetkezeti szerveződés mindig tagjait szolgálja, ezek alapján megalakították a Tiszántúli Első Hitelszövetkezetet, a hatályos szövetkezeti és pénzügyi törvények maradéktalan betartása mellett. A hitelszövetkezeti szerveződés tehát a szövetkezeti agrárszektorból indult, az okok az egyéni és társas vállalkozások finanszírozásának elégtelenségében, a megtakarítások biztonságos, átlátható elhelyezésének igényeiben keresendők.

A társaság létrehozásának előzménye is volt. A mezőgazdasági szövetkezetek az 1970-es években likviditási gondjaikat enyhítendő Kölcsönös Támogatási Alapot (KTA) hoztak létre. 1995-ben az egyébként igen jól működő

szervezetet a jogszabályi változások következtében meg kellett szüntetni.

A Tiszántúli Első Hitelszövetkezet az elmúlt tizenöt évben a legfontosabb pénzügyi tevékenység végzésére vonatkozó engedélyeket megkapta.

- betét gyűjtése;
- pénzkölcsön nyújtása (hitelezés, faktorálás);
- pénzforgalmi szolgáltatások nyújtása;
- kezesség és bankgarancia vállalása;
- bankszámla-kezelés;
- pénzügyi szolgáltatás közvetítése (ügynöki tevékenység);
- letéti szolgáltatás.

A Hitelszövetkezet, mint minden hitelszövetkezet, szolgáltatásait kizárólag csak a tagjai körében, érdekében és ellenőrzése mellett végezheti. **A Hitelszövetkezet taglétszáma folyamatosan nő, több mint 1700 tagja van, melynek 90%-a természetes személy. A Hitelszövetkezet ügyfélköre továbbra is szinte teljesen az agrárszférához kötődik, nagy része mikro és kisvállalkozás.** Az új belépő tagok főleg az alapító tagok tagjai, illetve azon szervezetek, magánszemélyek közül kerülnek ki, akik valamilyen üzleti kapcsolatban állnak az alapító szervezetekkel.

A Hitelszövetkezet működési területe döntően az Észak-Alföld régióra, ezen belül is elsősorban Hajdú-Bihar megyére koncentrálódik. Jelenleg a debreceni központi egységen kívül a megye 6 településén működött egységet a Hitelszövetkezet.

A Hitelszövetkezet folyamatosan teljesíti az üzleti tervben rögzítetteket. Az elmúlt évek pozitív mérleg szerinti eredménye mellett az tekinthető a legnagyobb eredménynek, hogy a Hitelszövetkezet számos tevékenység végzéséhez szerzett jogosítványt, folyamatosan fejleszt, az intézmény működőképessé, megfelelő színvonalon, biztonságosan ki tudja szolgáltatni tagjait.

A Hitelszövetkezet többek között tagja az Országos Betétbiztosítási Alapnak (OBA), mely garanciát vállal a hitelszövetkezethez elhelyezett betétekre és a Hitelszövetkezetek Első Hazai Önkéntes Betétbiztosítási és Intézményvédelmi Alapnak (HBA), mely az intézményvédelmet látja el.

(Tiszántúli Első Hitelszövetkezet 2004-ben megjelent „Az első tíz év 1994-2004.” kiadványa, valamint az alábbi honlap alapján: www.hitelszov.hu)

Puskás Mihály

Több mint ezer közmunkás

Az erdőművelő közmunkaprogramok elindítása óta egy időben soha annyi állástalant nem foglalkoztatott a NYÍRERDŐ Nyírségi Erdészeti Zrt., mint ebben az évben. A 2010. január közepétől augusztus végéig tartó programban átlagosan 1100 ember dolgozik majd Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyék állami tulajdonú erdeiben. A program teljes költségvetése meghaladja az egymilliárd forintot. A Szociális és Munkaügyi Minisztérium Közmunka Tanácsa 612 millió forinttal járul hozzá, a tulajdonos Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. támogatása megközelíti a 327 millió forintot. A Nyírségi Erdészeti Zrt. önrésze 105 millió forint – tájékoztató *Kaknics Lajos*, ez erdőgazdaság vezérigazgatója.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyék közel 60 ezer hektár állami tulajdonú erdeit kezelő NYÍRERDŐ Zrt. minden erdészeténél dolgoznak majd közmunkások. A közmunkások fele a rendelkezésre állási járadékban részesülők közül kerül ki, és eléri a 30%-ot mind a romák, mind a 45 év felettiek aránya. A programban részt ve-

vők 90%-ának legfeljebb nyolc általános iskolai végzettsége van. A társaság vállalta, hogy a program lezárulta után minden tizedik munkavállalót három hónapon keresztül – támogatás nélkül – tovább foglalkoztat.

Az utóbbi években hagyomány, hogy képzés is kapcsolódik az erdőművelési közmunkaprogramokhoz. Ez idén sem lesz másként: 110-en vehetnek majd részt motorfűrész-kezelő szakképzésben. A szakképesítést 240 órában fogják elsajátítani a közmunkások, melyből 96 óra elméleti, 144 óra pedig gyakorlati képzés. Megtanulják az erdő- és mezőgazdaságban a hat centiméternél nem vastagabb fák döntését, darabolását. A képzés végén a sikeres vizsgát tett hallgatók bizonyítványt kapnak. A megszerzett végzettséggel a motorfűrész a gazdaság egyéb szféráiban is használhatják, például ácsmunkálatokban, vagy parkgondozói feladatok ellátása során is.

A programban részt vevők feladatai között – az általános erdőművelési tennivalókon túl – turistautak, tanösvények karbantartása; akácok, nyára-

sok nyesése, vágástakarítás és szemétyűjtés is szerepel. Munkához jutnak a különféle csemetekertekben, elvégzik a közjóléti eszközök felújítását, valamint az erdővédelmi vadkárelhárító kerítések karbantartását és javítását. Nagy jelentőségű munka a különböző korosztályú erdőállományokban az idegenhonos özönfajok (gyalogakác, zöldjuhar, amerikai kőris, kései meggy) visszaszorítása, kitermelése. Naponta nyolc órás munkájukért a minimálbérnek megfelelő 73 500 forintra jogosultak havonta. A közmunkások munka- és védőruhát, valamint étkezési utalványt is kapnak.

A közmunkaprogramok – amellyel, hogy alkalmasak Szabolcs-Szatmár-Bereg és Hajdú-Bihar megyék országos átlagot meghaladó munkanélküliségi arányának csökkentésére – elősegítik a fenntartható erdőgazdálkodást, valamint az erdőművelési és erdőkezelési feladatok végrehajtását. Fontos cél az állami erdővagyon értékének, ápoltságának növelése; a társadalom által igényelt közjóléti és természetvédelmi erdészeti feladatok időben történő megoldása.

Vereb István